

5. CHARAKTERISTIKA VZDĚLÁVACÍHO PROGRAMU

FILOSOFIE NAŠÍ MATEŘSKÉ ŠKOLY

Program MŠ Jenišovice vychází ze základů a principů rodinné výchovy a jejich doplňování a prohlubování.

Filosofie naší mateřské školy je stručně obsažena ve větách : „ Rozvíjením samostatnosti a tvořivosti dítěte přirozenou cestou pokládat základy celoživotního vzdělávání.

„ Letem světem za poznáním – poznáváme bez ustání,
máme na to celý rok – 202 dnů dlouhý krok“.

DLOUHODOBÝ VZDĚLÁVACÍ CÍL A JEHO ZÁMĚR

Vycházíme z toho, že děti prožívají své dětství v blízkém kontaktu s přírodou. Využíváme proto jejich spontánního zájmu o vše živé, o dění v jejich bezprostředním okolí a jejich vědomosti, zkušenosti a dovednosti, které získávají v rodině.

Naším cílem je probouzet zájem o nové poznatky, dovednosti a využívat při tom různých aktivit : záměrné a spontánní pozorování při pobytech venku, trávit v přírodě co nejvíce času, výlety a exkurze do zajímavých míst (koňská farma, zahradnictví), pokusy, problémové učení, námětové hry se zajímavými pomůckami, poznávací výlety do nejbližšího okolí.

Snažíme se o optimalizaci spontánní a řízené činnosti.

Seznamujeme děti a rozvíjíme tradice typické pro vesnické prostředí – např. formou specifické výzdoby tříd a celé MŠ, do které se zapojí děti s učitelkami.

Budeme rozvíjet další aktivity a tradice (posvícení, mikulášské tradice, adventní a vánoční zvyky, vítání jara – vynášení Morany, jiříkovská pouť, pálení čarodějnic,..)

Udržujeme a navazujeme na osvědčené a rodiči velmi vítané aktivity (přespávání v MŠ „Kouzelná noc“, besídky, oslavy MDD, výjezdy do divadla v Turnově, kulturní akce v MŠ , výlety , kurzy předplavecké výchovy.

FORMY A METODY VZDĚLÁVÁNÍ

Promyšlené a účelné střídání činností činí život dětí v mateřské škole pestrý, zábavný a podnětný. Hlavní formou je hra: od hry individuální / nejmladší děti / , přes párové, tzv. kooperativní až po skupinové.

Upřednostňujeme hry tvořivé, které si dítě vytváří samo. Důležité zastoupení má hra námětová, konstruktivní, dramatizující. Mezi hry s pravidly řadíme hru pohybovou a didaktickou.

Při vzdělávání dětí používáme metod slovních, názorných a praktických činností. Výběr závisí na konkrétním cíli, který sledujeme. Přednost dáváme prožitkovému učení.

Zachováváme obecné pedagogické zásady jako je posloupnost, cílevědomost, jednotnost a důslednost, přiměřenost, názornost, soustavnost, trvalost, individuální přístup.

Všichni dospělí v mateřské škole působí na děti jednotně a shodně.

Učitelky mají na vědomí přiměřenost v oblastech tělesného i rozumového vývoje jednotlivců na základě individuálního přístupu a vhodné diagnostiky. Trvalost poznatků zajišťujeme vhodnou motivací a působením na různé smysly. Využíváme vhodných pomůcek a hraček, kterých máme dostatek, snažíme se o inovaci a modernizaci inventáře.

6.VZDĚLÁVACÍ OBSAH

Cíle a záměry jednotlivých integrovaných bloků jsou v souladu s RVP pro předškolní vzdělávání a dotýkají se těchto oblastí :

Dítě a jeho tělo
Dítě a jeho psychika
Dítě a ten druhý
Dítě a společnost
Dítě a svět

INTEGROVANÉ BLOKY

I.ŠTĚDRÝ PODZIM

Charakteristika a cíle :

- všimnout si změn v přírodě, její bohatosti, poznávat plody přírody, učit se ji chránit a pomáhat jí

Činnosti :

- seznamování s novými kamarády a prostory v MŠ
- vyprávění učitelky
- seznamovací hry
- pohybové aktivity
- cvičení výslovnosti a paměti v did. hrách
- podněcování k řečovému i výtvarnému projevu
- herní aktivity dle přání dětí
- popis, manipulace, třídění obrázků ovoce, zeleniny, květin i skutečných plodů
- cvičení výslovnosti při logoped. chvílkách - říkadla o podzimu
- vytváření vět, správný slovosled při popisu obrázků a skuteč. předmětů, plodů
- výroba ovocných a zeleninových jednohubek, ochutnávka
- námětová hra na obchod, květinářství
- pozorování na vycházkách
- didaktické hry s využitím všech smyslů dětí
- zpěv písní k tématu, rytmizace, melodizace slabik
- grafické ztvárnění ovoce, zeleniny, květin, stromu, modelování
- uklidové aktivity na zahradě
- pozorování práce dospělých, zahrad. a polní práce
- zakreslování na prac. a did. listech
- grafomotorická cvičení podle g. řady a jednotlivé vyspělosti dětí

Ohrožení záměru :

- nedostatek příležitosti k praktickému poznávání ovoce, zeleniny, květin
- omezená nabídka činností, hraček a pomůcek
- uspěchanost, neucelenost tématu
- nevhodné formy a metody práce s dětmi, jednotný přístup k dítěti

1. Kamarádi ve školce se mají rádi

- vytvoření příjemného prostředí ve školce, poznat základy pravidel chování k ostatním dětem ve třídě

2. V sadě, na poli, v zahrádce – všude samá práce

- poznat a pojmenovat běžné druhy ovoce a zeleniny, podzimních květin
- podporovat rozvoj smyslů při poznávání ovoce a zeleniny podle vůně, chuti, barvy
- poznat úlohu ovoce a zeleniny ve zdravém jídelníčku
- být citlivý ve vztahu k přírodě i dětem, učit se spolupracovat

3. Ulétl nám drak – to není jen tak!

- všimnout si změn v přírodě, ve vztahu k počasí

- výtvarně a hudebně tyto procesy v přírodě ztvárnit
- uvědomovat si vliv počasí na přírodu i lidské činnosti

4.Podzimní čas draků, barevného listí, mraků

- uvědomit si změny v přírodě, barevnost, její krásu i užitek
- rozlišovat, poznávat a pojmenovat stromy jehličnaté a listnaté, znát plody některých stromů
- přijímat kladné i záporné hodnocení a umět se s ním vyrovnávat

5.Kouzelná noc – se všem líbí moc

- s pohádkovým a kouzelným námětem podporovat u dětí rozvíjení všech smyslů, cit a fantazii
- získávat další zkušenosti – oslavy halloweenské kouzelné noci
- jednat spravedlivě

6.Děti, pozor červená – co to asi znamená ?

- seznámení se s bezpečností v silničním provozu, osvojení si základů dopravních pravidel a značek
- zvládnout prostorovou orientaci
- pohybovat se bezpečně na dětském dopravním prostředku
- platí pro 3. ročník, 1. a 2. ročník v jarních měsících

II. SVĚT USÍNÁ LEHCE - NÁM SE VŠAK SPÁT NECHCE !

Charakteristika a cíle :

- seznamovat se s procesy v zimní přírodě, posilovat přirozené poznávací procesy, rozvoj a kultivace představitivosti
- vytvářet příjemné a pohodové slavnostní ovzduší adventu, vánočních svátků, karnevalového veselí

Činnosti :

- záměrné a spontánní pozorování na vycházkách
- prohlížení knih a encyklopedií, rozhovor nad obrázky
- námětové hry
- společenské a didaktické hry
- pokusy se skupenstvím vody
- poslech pohádek a příběhů, reprodukce textů, dramatizace pohádky nebo příběhu
- vymýšlení hádanek a příběhů
- grafomotorická cvičení, prac. a did. listy
- hudební hádanky a hry s písněmi
- slovní hry, prohlížení a čtení obrázků
- samostatný slovní projev na dané téma
- počítání, třídění, manipulace s předměty, hračkami a obrazovým materiálem
- poslech bajek, přečtení textu, porovnávání hrdinů příběhů s hrdiny bajek
- společenské hry
- sluchové hry na rozvoj hudebního cítění
- naslouchání zvuků v přírodě
- výtvarné a pracovní činnosti
- prohlížení obrázkových knih a leporel (školkových i přinesených z domova)
- hry podporující tvořivost a fantazii (Na Sněhurku, Na víly, Na rytíře)
- - motivované cvičení, pohyb. hry Na kouzelníka,
- artikulační cvičení, vymýšlení zaklínadel, kouzel. veršovanék,
- vyprávění děje podle obrázku i vyslechnutého textu

- aktivní zapojení se do výzdoby třídy i prostor MŠ na kouzelnou noc
- řešení problémů (komu co vyčarujeme, co ke komu patří,..)
- vytváření skupin prvků o určitém množství
- výtvarné a pracovní činnosti s netradičními materiály
- hudební hry (Na ozvěnu, štafetu,..)
- střihání nůžkami, lepení a dotváření přír. i jiným materiálem
- oslava kouzelné noci s programem :
vycházka s baterkami do přírody (dle počasí), hledání pokladu, soutěže, diskotéka,
hostina, shlédnutí kouzelnického představení, přespání s učitelkami v MŠ

Ohrožení záměru :

- nedostatečně připravené prostředí pro hry a pohybové činnosti
- časově a obsahově nepřiměřené sledování videa, poslech audio
- spěch a nervozita, špatné klima ve třídě
- nedostatek příležitosti k nápravě jednání, které bylo v rozporu s pravidly

1. Usíná i příroda - u nás však je pohoda

- uvědomovat si změny v přírodě, střídání ročních období, že vše má svůj opakující se řád
- záměrným i spontánním pozorováním procesů v přírodě podporovat u dětí vztah ke svému okolí
- utvářet si základní představu o chování v MŠ, doma i na veřejnosti

2. Venku ať jsou závěje – písnička nás zahřeje

- osvojení si základních poznatků z hudebního světa, že hudební činnosti patří k radostnému životu lidí
- vytvářet si základní představu o společenských normách

3. Po roce – už se blíží vánoce

- přiblížit dětem tradice spojené s Mikulášem, adventem, vánocemi
- spolu s dětmi vytvářet radostnou a sváteční atmosféru v MŠ
- zapojit se do vánoční výzdoby a výroby dárečků
- připravit pro rodiče besídku

4. Bílá zimní pohádka – co dělají děti, lidé ,zvířátka ?

- uvědomit si změny v přírodě související se zimním obdobím a možnostmi, které nám toto období přináší
- podporovat u dětí péči o volně žijící zvířata, znalosti a dovednosti spojené s touto péčí
- rozšířit si znalosti o zimních sportech a podle možností si některé vyzkoušet

5. Kamarádi mají pohádky rádi

- objevovat kouzlo pohádek
- posilování přirozeného zájmu o pohádky a pohádkové knížky
- dramatickou formou prakticky zkoušet dialogy

6. Jako velcí máme bál – ve školce je karneval

- organizovat s pomocí dětí a učitelů slavnost karnevalu v MŠ
- vytvářet radostnou atmosféru
- dát prostor fantazii, pohybu a pohodě
- seznámit děti s tradicemi masopustu na vesnici

7. Čas plyne jak voda – hlavní je pohoda

- osvojení si poznatků o základních časových pojmech, částečně se

- orientovat v čase
- podporovat u dětí povědomí o tom, že určité činnosti se vztahují k určitému času a naopak

III.ČLOVĚK A SVĚT

Charakteristika a cíle :

- vést děti k tomu, aby měly povědomí o způsobech ochrany zdraví a bezpečí, o tom, kde v případě potřeby vyhledat pomoc
- seznamovat se s různými druhy lidské práce a činnosti, chápat její význam, umět si vážit práce druhého, ocenit ji, sám se prezentovat
  - navozovat tvořivé a kooperaivní prostředí mezi dětmi

Činnosti :

- lokomoční i nelokomoční činnosti
- manipulace s různými předměty a obrázky
- námětová hra Na lékaře
- zdravotní cviky a relaxační cvičení
- pohybové hry
- pracovní a sebeobslužné činnosti související s hygienou, stolováním,..
- vyprávění podle obrázků a z vlastní zkušenosti
- prohlížení encyklopedií, rozhovor o obrázcích
- sledování divadelní pohádky v MŠ
- vyprávění zážitků a získaných zkušeností ze sledování příběhů (Kostičky)
- zakreslování na prac. a did. listech
- společenské hry, sluchové, hmatové,..
- výtvarné činnosti
- pracovní činnosti
- konstruktivní činnosti
- smyslové a psychomotorické hry
- hry se slovy a básněmi, recitace naučených básní,..
- rozhovory, vyprávění zážitků z vlastní zkušenosti a podle obrázků
  - prohlížení encyklopedií, rozhovor nad obrázky
  - námětové hry a činnosti
  - záměrné i spontánní pozorování lidské činnosti na vycházkách
  - sebeobslužné činnosti
  - předvedení a napodobování různé lidské činnosti
  - kooperativní činnosti ve dvojicích, skupinkách, zadávání úkolů

Ohrožení záměru :

- neznalost zdravotního stavu a zdravotních problémů dítěte
- nevhodné prostory pro pohybové činnosti
- nedostatek informací o lidském těle
- nevhodné vzory chování v MŠ i okolí
- málo příležitosti k řečovým projevům dítěte
- zahlcování podněty a informacemi bez bližšího vysvětlení
- časté negativní hodnocení
- podporování nezdravé soutěživosti
- zvýhodňování a znevýhodňování některých skupin dětí ve třídě

1.V zdravém těle zdravý duch – juch!

- povzbuzovat u dětí zájem o své zdraví, předcházet nemocem a úrazům
- mít povědomí o důležitosti prevence, znát funkce některých orgánů v těle, umět je pojmenovat

- rozšířit si slovník

2.Co všechno asi jen – potřebuji celý den ?

- vytváření zdravých životních návyků a postojů jako základu zdravého životního stylu
- podporovat u dětí správnou manipulaci s předměty denní potřeby, umět je správně pojmenovat, vědět k čemu a jak slouží

3.A když přijde kominíček – hned se chytну za knoflíček

- vytváření vztahu k lidské práci, vážit si jí a umět ji ocenit
- vytvářet povědomí o tom, jak je lidská práce důležitá, rozmanitá a potřebná pro každého z nás
- seznámit se s běžnými řemesly

IV. IV. PŘIŠLO JARO DO VSI - KDE JSI ZIMO, KDE JSI ?

Charakteristika a cíle :

- seznamovat se s faunou a flórou v nejbližším okolí, vést děti k aktivní ochraně životního prostředí
- prožívat radostnou atmosféru přírody, zklidnění
- seznámit se s domácími zvířaty aktivně návštěvou farmy, hospodářského dvorku,...
- prožívat atmosféru velikonočních svátků, podílet se na výzdobě školky a okolí

Činnosti :

- chůze na delší vzdálenost
- pokusy s rostlinkami
- pozorování na vycházkách do přírody
- úklidové činnosti na zahradě nebo v blízkém lese
- námětové a společenské hry
- manipulační činnosti s předměty, hračkami a pomůckami
- užívání netradičních pomůcek
- prohlížení ilustrací knih
- komentáře a řízené rozhovory na dané téma
- dramatizace
- návštěva divadla či shlédnutí dramatizace učitelky nebo dětí jiné třídy
- výtvarné a pracovní činnosti
- prohlížení, čtení a komentování obrázků v dětských časopisech
- vyhledávání obrazového materiálu k danému tématu
- vyprávění vlastních zkušeností i podle obrázků na dané téma
- pozorování velikonoční výzdoby ve vesnici, aktivní zapojení do výzdoby v MŠ
- poslech a recitace velikonočních koled
- pohybové hry
- činnosti s dětskými melodickými nástroji
- zdobení kraslic technikou -
- konstruktivní stavění z dětských stavebnic, tangram
- společenské hry povzbuzující dětskou soudržnost
- pozorování na vycházkách

Ohrožení záměru :

- nedostatek řízených pohybových aktivit vedoucích k osvojení správných pohybových dovedností
- málo příležitosti k samostatným řečovým projevům
- málo příležitostí k pokusům, předávání hotových poznatků

- nedostatečné oceňování úsilí dítěte
- direktivní zacházení s dítětem

1. Předjaří – vykouzlí úsměv na tváři

- seznámit děti s typickými znaky období
- podporovat u dětí vztah k přírodě
- mít povědomí o střídání ročních období

2. Na zahrádce je sladce

- podpora vytváření základního povědomí dětí o širším přírodním prostředí
- o jeho rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách

3. Hody, hody, doprovody, dejte vejce malovaný

- seznámit děti se svátky jara – velikonoce, tradičním i netradičním zdobením kraslic, velikonočními zvyky a jídlu

4. Kuřátka i telátka od koho jste mládátka ?

- poznat význam zvířat pro citový život člověka i jeho obživu
- seznámit se s péčí a potřebami spojenými se životem zvířat
- učit se chránit životní prostředí a tím i vše živé

V. PESTRÝ SVĚT - SAMÝ KVĚT

Charakteristika a cíle :

- osvojování si ekologického cítění a chápání přírody i okolí
- posilovat prosociální chování, uvědomovat si význam rodiny, blízkých i kamarádů
- seznamovat se s rozdíly mezi živou a neživou přírodou
- rozvíjení kulturně estetických dovedností
- pozorovat děje kolem sebe, zjišťovat příčiny změn a vyvozovat z toho poznatky

Činnosti :

- vyprávění zážitků i podle obrázků či návodných otázek
- vyprávění o práci maminky doma, v zaměstnání, podle návodných obrázků
- námětové hry Na domácnost, Na rodinu
- manipulace s předměty a pomůckami
- vyhledávání určeného v knížkách, v encyklopediích
- rýmování, hry se slovy, slovní hříčky
- hudebně pohybové hry a činnosti
- námětové hry Na orchestr
- pracovní a výtvarné činnosti
- společenské hry na rozvíjení soucítění a spolupráce dětí
- besídka ke Dni matek
- vycházky a výlety
- pozorování při pobytu venku
- hry a činnosti s přírodninami
- poslech různých druhů hudby
- pohybová improvizace na hudbu
- pěvecké a rytmizační činnosti
- slabikování podle obrázků, zadaných slov, zakreslování na pracovních listech
- konstruktivní činnosti
- spontánní hry
- didaktické činnosti
- vycházky a výlety k potoku

- záměrné i spontánní pozorování na vycházkách
- vyprávění zážitků z vycházky
- pokusy s vodou

Ohrožení záměru :

- nedostatek obrazového materiálu
- omezený přístup ke knížkám
- málo příležitostí k řečovému projevu
- nedostatek času dokončit činnost
- nepřiměřené nároky na dítě
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu
- nedostatek tolerance
- příliš ochrannářské či nevhodné prostředí

1.Srdíčko chcem dát – maminkám všem přát

- prožívat radostně sváteční události
- podporovat vědomí sounáležitosti jednotlivých členů rodiny
- poznávat roli maminky v rodině

2.Kdo ví, co se u vody a na stráni dnes vypráví ?

- mít povědomí o správném chování člověka v přírodě
- seznámit se s běžnými druhy živočichů žijících u vody a ve vodě

3.Mamka, taťka, děti – spolu nám čas hezky letí

- uvědomění si rolí jednotlivých členů v domácnosti
- znát jejich práva a povinnosti, vzájemné vztahy v rodině
- poučit se o vývoji člověka od narození ke stáří

4.Poznáváme hrdiny hmyzí rodiny

- posilování přirozených poznávacích citů, podpora získávání zkušeností z oblasti hmyzu
- záměrně se soustředit na činnost a udržet pozornost
- rozvíjet tvořivé sebevyjádření

VI. ČERVEN NÁM OTVÍRÁ BRÁNU K PRÁZDNINÁM

Charakteristika a cíle :

- uspokojovat aktivní potřebu pohybu v přírodě i mimo ni
- rozlišovat směry a vzdálenosti, orientovat se v prostoru
- vytvářet základy pro práci s informacemi
- vědět, v které obci a zemi žijeme, seznámit se i s širším okolím, pamětihostmi, zajímavostmi, lidmi a zvířaty
- podporovat logické myšlení, rozvoj a kultivaci paměti, představivosti a fantazie

Činnosti

- námětové hry na obchod,..
- pohybové a didaktické hry Pan čáp ztratil čepičku, Najdi mi barvičku
- popisování předmětů a hraček i obrazového materiálu
- manipulační činnosti
- vyprávění podle tematických obrázků i vlastní zkušenosti
- hry se slovy
- pozorování na vycházkách

- poslech bajek
- pěvecké a rytmické činnosti
- pracovní a výtvarné činnosti
- společná foto podle určené barvy na ten, který den, barevné oblečení
- barevná jídla, výroba barevných dárečků
- využívání obrazového materiálu, knih a encyklopedií
- námětové hry Na farmu, zoo,..
- hry a činnosti s přírodninami
- poslech různých druhů hudby
- pohybová improvizace na danou hudbu
- pěvecké a rytmizační činnosti
- slabikování podle obrázků, zadaných slov, zakreslování
- konstruktivní činnosti
- pracovní a výtvarné činnosti
- spontánní hry
- didaktické činnosti
- turistické výlety po okolí
- výlety s tématickou náplní (poznávání pamětihodností, výlet ke kamarádovi na opékání vuřtů,..)

Ohrožení záměru :

- nedostatek obrazového materiálu
- omezený přístup ke knížkám
- málo příležitosti k řečovému projevu
- nedostatek času na dokončení činnosti
- nepřiměřené nároky na dítě
- jednání, které dítě pociťuje jako křivdu
- nedostatek tolerance
- příliš ochránářské či nevšímavé prostředí

1. Pondělí až pátek – barevný je svátek

- podpora přirozených poznávacích citů, zvědavosti, radosti a zájmu z poznávání
- procvičování barev různými hravými formami
- zapojení rodičů do tématu
- poznávat pestrost a barevnost okolí

2. To je on malý slon – aneb pět minut v Africe

- získávat povědomí a seznámit se s exotickými druhy zvířat
- mít povědomí o existenci národů a kultur různých zemí
- seznámit se i s nebezpečím vyhynutí některých druhů zvířat, ekologicky nepříznivými vlivy některé lidské činnosti

3. Čas výletů – je tu !

- poznávat pěšky a podrobně krásy české krajiny v okolí
- pěstovat smysl pro sport, poznávání nových míst a pamětihodností
- zvyšovat turistickou zdatnost dětí
- vnímat krásy živé i neživé přírody
- na společných výletech utužovat dětská přátelství a kamarádství